

Departementspromemorian (Ds 2026:1) ”Nya möjligheter att bekämpa onlinerekrytering” (Ju2026/00046)

Tidningsutgivarna (TU) har getts tillfälle att yttra sig över rubricerad departementspromemoria och får lämna följande synpunkter.

Övergripande synpunkter

I promemorian (kap 2) ges en övergripande beskrivning och bedömning av problematiken med online-rekrytering till brott och de påfrestningar det innebär för samhället.

TU finner ingen anledning att ifrågasätta den beskrivningen/bedömningen. Av detta följer också att åtgärder krävs för att motverka en fortsatt utveckling.

Samtidigt innebär de förslag som lämnas i promemorian – en ”Lag om avlägsnande av rekryteringsinnehåll online” - påtagliga begränsningar av yttrande- och informationsfriheten.

Mera konkret handlar det om att förelägga en ”värdstjänstleverantör” att ta bort innehåll. Det är inget litet steg. Att lagstifta om att medieinnehåll ska ”tas bort” har hittills varit – och bör så fortsatt vara – främmande för svensk lagstiftning.

TU vill därför erinra om att det, om än i en orolig tid, finns skäl att i iver och strävan efter att göra gott - och med lagstiftning åstadkomma och säkerställa skydd för samhället och dess medborgare - också ta ett steg tillbaka och se upp så att det bästa inte blir det godas fiende.

Vi måste fortsatt försvara och upprätthålla medborgerliga fri- och rättigheter, såväl den allmänna yttrandefriheten som den särskilt grundlagsskyddade tryck- och yttrandefriheten. Även om det kan vara jobbigt.

I det perspektivet – och med återhållsamhet som utgångspunkt – anser TU att dessa förhållanden måste beaktas vid fortsatta överväganden om en eventuell lagstiftning.

Särskilda synpunkter

- *Förhållandet till mediegrundlagarna*

I kap 6 i promemorian diskuteras förhållandet till yttrande- och informationsfriheten.

Det görs där klart att den nya lagen inte ska tillämpas i den utsträckning den skulle strida mot tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL).

TU tillstyrker den bedömningen. Det är en självklarhet.

I promemorian diskuteras om det ändå behövs en uttrycklig upplysning om detta i lagtexten.

Enligt TU:s mening är det en självklarhet att grundlag – hierarkiskt - står över vanlig lag. Om detta behöver inte upplysas. Varje sådan ”upplysning” i vanlig lag tenderar snarare att försvaga ett givet rättsförhållande.

Mot den bakgrunden tillstyrker TU promemorians bedömning i denna del.

- *Sekretess och meddelarfrihet*
 - a) I promemorian föreslås en ny sekretessbestämmelse (35 kap 23 c § offentlighets- och sekretesslagen (OSL) om att sekretess ska gälla för uppgift enligt den nya lagen om det kan antas att någon enskild lider personlig eller ekonomisk skada om uppgiften röjs.

Enligt TU:s mening finns här ett betydande insynsintresse för sådana uppgifter. Det kan, som anges i promemorian (s 66) handla om uppgifter om ”grupperingar, symboler” eller ”texter, bilder eller videor som visar allvarlig brottslighet”. Om allt detta finns, åter igen, ett stort och viktigt insynsintresse.

Det som föreslås i promemorian är egentligen bara en utvidgning till en befintlig sekretessbestämmelse med ett rakt skaderekvisit, d v s med en presumption för offentlighet. Några egentliga skäl för denna ytterligare utvidgning anförs dock inte.

Mot den bakgrunden avstyrker TU den nya sekretessbestämmelsen. I andra hand förordar TU att den utformas inte bara med ett rakt skaderekvisit, utan med ett s k rakt kvalificerat skaderekvisit, d v s att sekretess endast ska gälla om det "av särskild anledning" kan antas att skada eller men kan uppstå.

- b) I promemorian konstateras att någon ny bestämmelse till skydd för Polismyndighetens brottsbekämpande eller brottsförebyggande verksamhet inte behövs.

TU tillstyrker promemorians bedömning.

- c) I promemorian anges att det inte finns något skäl att begränsa meddelarfriheten med anledning av den föreslagna sekretessbestämmelsen i 35 kap 23 c § offentlighets- och sekretesslagen (OSL).

Som ovan framgått, så ifrågasätter TU den föreslagna sekretessbestämmelsen. Skulle den ändå genomföras, så tillstyrker dock TU förslaget om att meddelarfrihet ska gälla.

Stockholm den 11 mars 2026

TU

Johan Taubert
VD

Per Hultengård
Jurist